

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci zápisu zmeny zapísaných údajov o spoločnosti **C. spol. s r. o., R.**, IČO X., do obchodného registra, o návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, na dovolanie Ing. P. Ď., H., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2012, č. k. 2Cob 6/2012-6, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolacie konanie **z a s t a v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa č. k. 36Nsre 147/2011-3 zo dňa 30. novembra 2011. Rozhodnutie odôvodnil tým, že súd prvého stupňa vyššie uvedeným uznesením zamietol návrh Ing. P. Ď. o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov podľa § 138 O. s. p., pretože ako vyplýva z ustanovenia § 13 ods. 2 zák. č. 530/2003 Z. z., na konania podľa tohto zákona sa ustanovenia O. s. p. nevzťahujú, a preto ich nie je možné v tomto konaní aplikovať. Oslobodenie v registrovom konaní nerieši ani zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch. Súd prvého stupňa preto uzavrel, že v konaniach, týkajúcich sa zápisu údajov do obchodného registra, zápisu zmeny zapísaných údajov a výmazu zapísaných údajov v obchodnom registri v zmysle zák. č. 530/2003 Z. z. nie je možné oslobodenie od súdnych poplatkov.

Na odvolanie Ing. P. Ď., odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, nakoľko súd prvého stupňa rozhodol vo výroku správne, pričom svoje rozhodnutie aj správne posúdil a odôvodnil. S odôvodnením napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa sa podľa § 219 ods. 2 O. s. p. v celom rozsahu stotožnil.

Na doplnenie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa a k odvolacím námietkam uviedol, že vo výroku uznesenia nie je potrebné uviesť konkrétne zákonné ustanovenie, podľa ktorého súd prvého stupňa rozhodol. Takúto požiadavku na rozhodnutie zákon v prejednávanej veci súdu neukladá (ani O. s. p., ani zák. č. 530/2003 Z. z.). Zákonné ustanovenie sa uvádza len v odôvodnení rozhodnutia súdu.

Odvolací súd zdôraznil, že súd prvého stupňa nerozhodoval na základe absencie právnej úpravy, ale rozhodoval z dôvodu zákonnej úpravy uvedenej v § 13 zák. č. 530/2003 Z. z., podľa ktorej sa ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku použijú v registrovom konaní, len ak to zák. č. 530/2003 Z. z. výslovne ustanovuje. Priznávanie oslobodenia od súdnych poplatkov ustanovuje § 138 O. s. p., avšak jeho použitie v registrovom konaní nie je možné, nakoľko to zákon č. 530/2003 Z. z. výslovne neupravuje. Z tohto dôvodu nebolo potrebné sa ani zaoberať majetkovými, sociálnymi pomermi Ing. P. Ď., pretože tieto pomery sa skúmajú pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov podľa § 138 O. s. p.

Podľa odvolacieho súdu, súd prvého stupňa rozhodol správne, a preto napadnuté uznesenie o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov potvrdil.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie Ing. P. Ď.. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, nakoľko podľa rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 115/03, súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. V rozpore s citovaným právnym stanoviskom ústavného súdu sa odvolací súd žiadnym spôsobom nevysporiadal s jeho odvolacou námietkou, a to, že navrhovateľom vo veci zápisu zmeny zapísaných údajov na základe návrhu zo dňa 19. októbra 2011, sp. zn. 6Re 2574/2011, je Ing. P. Ď., a nie C. spol. s r. o. V záhlaví vyššie uvedeného uznesenia súdu prvého stupňa v rozpore s § 169 ods. 1 O. s. p. nie je správne označený navrhovateľ. Dovolateľ má za to, že zámena v osobe navrhovateľa a nevysporiadanie sa s právne relevantnou otázkou správneho označenia účastníka konania je

vadou konania, ktorá mohla mať a mala za následok vydanie nesprávneho rozhodnutia vo veci, a teda je dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.

Odvolaací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov zamietol správne na základe zákonnej úpravy uvedenej v § 13 zák. č. 530/2003 Z. z., ktorá nepripúšťa použitie § 138 O. s. p. v registrovom konaní, nakoľko to zákon č. 530/2003 Z. z. výslovne neupravuje.

Dovolaateľ má za to, že uvedený právny názor oboch konajúcich súdov je nesprávny. Ak podľa dovolateľa pripustíme, že zákonná úprava uvedená v § 13 zák. č. 530/2003 Z. z. nepripúšťa priame použitie § 138 O. s. p. v registrovom konaní, keďže použitie tohto ustanovenia zákon o obchodnom registri výslovne neupravuje, potom v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR dovolateľ má právo, aby o jeho návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov súd riadnym spôsobom zákonne a spravodlivo rozhodol.

Podľa dovolateľa, ak súd prvého stupňa nemohol pri rozhodovaní o tomto návrhu priamo aplikovať ustanovenie § 138 O. s. p., avšak bol súd povinný spravodlivo a vecne posúdiť návrh dovolateľa a na základe vecného posúdenia, mal o návrhu spravodlivo rozhodnúť, nakoľko práve na tento účel je súd zriadený. Ak by aj zákon o obchodnom registri nepripúšťal aplikáciu § 138 O. s. p., tak súd prvého stupňa bol povinný aplikovať analógiu zákona na vyplnenie medzery v zákonnej úprave, ktorá vznikla tým, že zákon o obchodnom registri otázku oslobodenia od súdnych poplatkov výslovne neupravil, s cieľom aby použitím analógie zákona súd predišiel porušeniu zásady odmietnutia spravodlivosti. Podľa dovolateľa nie je možné odmietnuť spravodlivosť a nerozhodnúť zákonným spôsobom, spravodlivo a na základe vecného posúdenia návrhu len preto, že nie je možné podľa názoru oboch súdov aplikovať jedno konkrétne ustanovenie zákona. Žiadne zákonné ustanovenie totiž nezakazuje, aby bolo účastníkovi konania v registrovom konaní priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Skutočnosť, že súd nemá v priamej dispozícii právnu normu, na základe ktorej by o takomto návrhu rozhodol, neznamena, že súd má právo takýto návrh odmietnuť/ zamietnuť bez jeho vecného posúdenia. Práve tu je podľa názoru dovolateľa miesto pre tzv. sudcovskú tvorbu práva, pre použitie analógie zákona a pre predchádzanie porušeniu zásady denegatio iustitiae. Dovolaateľ má za to, že oba konajúce sudy ich postupom mu odňali možnosť konať

pred súdom, čo je dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. f/ O. s. p..

Dovolateľ ďalej uviedol, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, ak prišiel k záveru, že zákonná úprava, uvedená v § 13 zák. č. 530/2003 Z. z., nepripúšťa použitie § 138 O. s. p. v registrovom konaní, nakoľko to zákon č. 530/2003 Z. z. výslovne neupravuje. Osobitným zákonom sa rozumie Občiansky súdny poriadok a je pravdou, že na žiadnom mieste zákona o obchodnom registri nie je explicitne ustanovené použitie § 138 O. s. p.

Ďalej tvrdil, že ustanovenie § 13 zák. č. 530/2003 Z. z. hovorí o registrácii údajov. Konanie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov je konaním, ktoré predchádza konaniu o registrácii údajov, a o takomto návrhu je potrebné rozhodnúť vždy pred vykonaním samotného konania vo veci tak, aby nedošlo k disproportnému obmedzeniu práva na prístup k súdu, ktoré bolo porušením práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ods. 66, 67 rozsudku ESLP vo veci Kreuz proti Poľsku, bližšie uvedené v odvolaní dovolateľa). Kým na konanie o registrácii údajov, resp. na registráciu údajov samotnú sa osobitný predpis vzťahuje, len ak to tak ustanovuje tento zákon, na konanie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré predchádza konaniu o registrácii údajov sa Občiansky súdny poriadok vzťahuje na základe princípu subsidiarity a vzťahu špeciálneho a všeobecného zákona. Konanie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov nie je konaním o registrácii údajov, a teda nie je ani v tomto zákone špeciálne upravené. Konanie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov je podľa odvolateľa vedľajším konaním vo vzťahu ku konaniu o registrácii a ako také len vytvára podmienky pre zákonné a spravodlivé rozhodnutie v konaní o registrácii. Podobne ako v prípade vznesenia námietky zaujatosti voči sudcovi či vyššiemu súdnemu úradníkovi v konaní o registrácii, tento prípad taktiež nie je upravený v zákone o obchodnom registri. Tento zákon neustanovuje, že v prípade vznesenia námietky zaujatosti je súd povinný postupovať podľa O. s. p., a napriek tomu je zrejmé, že v záujme spravodlivého a zákonného rozhodnutia v konaní o registrácii, je o námietke zaujatosti potrebné vecne rozhodnúť, a to bez akýchkoľvek pochybností podľa príslušných ustanovení O. s. p. Ustanovenie § 13 ods. 1 zák. č. 530/2003 Z. z. nič nevypovedá o tom, čo sa stane, ak zákon o obchodnom registri neustanoví, že na konkrétne čiastkové konanie (napr. o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov) sa vzťahuje Občiansky súdny poriadok. Ustanovenie § 13 ods. 1 zák. č. 530/2003 Z. z. vypovedá len o tom, že v prípade, ak

tento zákon tak ustanoví, potom sa na nejaké konkrétne čiastkové konanie v rámci registrácie údajov v obchodnom registri a v rámci ukladania listín do zbierky listín vzťahuje Občiansky súdny poriadok. Ak tento zákon tak neustanoví, čo je dovolateľov prípad, konajúcemu súdu nič nebráni, aby aplikoval ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Naopak, ako dovolateľ uviedol, konajúci súd je v súlade so zásadou subsidiarity a vzťahu špeciálneho a všeobecného zákona povinný aplikovať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku na všetky otázky, ktoré nie sú upravené v špeciálnom zákone. Na základe uvedeného má dovolateľ dospieť k záveru, že dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. s tým, že dovolanie odôvodnil dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. a/, písm. b/ a písm. c/ O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže o dovolaní konať. Zistil, že tieto podmienky konania nie sú splnené.

V dovolaní sa musí popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O. s. p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda, prípadne ktoré dôkazy by sa mali vykonať na preukázanie dôvodov dovolania a čoho sa dovolateľ domáha. Dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná (§ 241 ods. 1 O. s. p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 4 O. s. p. súd prvého stupňa vyzve toho, kto podal dovolanie, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné dovolanie alebo dovolanie, ktoré neobsahuje náležitosti podľa odseku 1, v určenej lehote doplnil alebo opravil. Ak sa aj napriek výzve súdu v lehote desiatich dní dovolanie neopraví alebo nedoplní, predloží súd prvého stupňa dovolanie na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

Okresný súd Bratislava I uznesením z 2. mája 2012, sp. zn. 36Nsre 147/2011 vyzval Ing. P. Ď., aby v lehote 10 dní odstránil vady svojho podania zo dňa 16. apríla 2012 tak, že uvedie z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania. Súd ho tiež vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia doložil do spisu plnomocenstvo udelené advokátovi na jeho zastupovanie v dovolacom konaní proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k.

2Cob 6/2012-6 zo dňa 31. januára 2012. V prípade, že v stanovenej lehote navrhovateľ vady dovolacieho návrhu neodstráni, dovolací súd konanie zastaví.

Z predloženého spisu registrového a odvolacieho súdu dovolací súd zistil, že dovolanie Ing. P. Ď., došlé (telefaxom) prvostupňovému súdu 13. apríla 2012, náležitosti v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 241 ods. 1 O. s. p. nemalo, a preto prvostupňový súd postupoval v súlade s ustanovením § 241 ods. 4 O. s. p., keď uznesením z 2. mája 2012, sp. zn. 36Nsre 147/2011 vyzval dovolateľa, aby svoje dovolanie opravil a doložil do spisu plnomocenstvo udelené advokátovi na jeho zastúpenie v dovolacom konaní. Dovolateľ neodstránil vady podania, na odstránenie ktorých bol uznesením súdu prvého stupňa vyzvaný a nedoložil do spisu plnomocenstvo o zastúpení advokátom, keďže nepreukázal, že má právnické vzdelanie.

Dovolateľ teda napriek poučeniu súdu zostal nečinný, neodstránil vady podania a nezvolil si pre dovolacie konanie advokáta, keďže nepreukázal, že má právnické vzdelanie. Nakoľko ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý bolo možné odstrániť, pričom prvostupňový súd urobil pre to vhodné opatrenie (uznesenie z 2. mája 2012, sp. zn. 36Nsre 147/2011), ale dovolateľ tento nedostatok podmienky konania neodstránil, dovolací súd dovolacie konanie podľa ustanovenia § 104 ods. 2 O. s. p. zastavil.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2012

JUDr. Beáta Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová